

Maša Oliver

Cvetka Bevc: *Čivknjeno od začetka do konca.* Ljubljana: Sodobnost International, 2013.

Dela Cvetke Bevc zadnja leta redno polnijo knjižne police: bralec jih bo našel med prvimi bralnimi podvigi, med deli za mlade samostojne bralce, med najstniškimi romani, kratko prozo in romani za odrasle, avtoričino ime pa ne bo umanjalo tudi na polici s poezijo. Med njene najodmevnejše stvaritve zagotovo sodita roman *Potovci*, ki je bil leta 2012 nominiran za kresnika, ter mladinski roman *Desetka*, ki si je leta 2011 prislužil nominacijo za desetnico. Za omenjeno nagrado je bilo nominirano tudi njeno lani izdano delo *Čivknjeno od začetka do konca*.

Kot namiguje že naslov (in naslovnica), pripoved sledi dogajanju per-nate družbe v Siničjem dolu. Osrednja lika sta odraščajoča sinička Rozi in njen prijatelj, vrabec Cafko. Rozina želja, da bi postala ptica pevka, se poleg tematike iskrenega prijateljstva kot rdeča nit vije skozi štirinajst epizodnih zgodb, ki jih bolj kot zabrisana dogajalna linija povezujejo naslovi, ki poosebljajo dogajanje (*Začne se na začetku, Nadaljuje se na praznik, Stopiclja po ovinkih...*).

Personifikacija oziroma poosebitev je ena najizvirnejših karakteristik dela. Izmed dokaj standardnega nabora likov gozdnih zgodb (glavna in odgovorna si(t)nica Ta glavna, modri čuk, vaška lepotica lastovica, uglajeni vran, sosedov maček, siničje mame, tatki in tete...) izstopajo poosebljena razpoloženja, občutki in dejanja, ki preganjajo sinice v Dolu, predvsem Rozi in Cafka. To so Kihec, ki pokvari ptičji praznik, Pomežik, ki ga Ta glavna pošlje Rozi, Panika, ki z mavrično bandero na glavi zakuha zmedo med siničjo selitvijo, in Želja, ki jo Rozi potegne z lune. Tem se ob različnih siničjih prigrudah pridružijo še hudogledi, ki jih strelja Ta glavna, in mine, ki jih meče v šoli, težave, ki jih ljudje odlagajo na klop na zelenici, užaljenost, ki jo Cafko nese v nahrbtniku na konec sveta, tekmovanje v počenosti ob polnolunjenju itd.

Poosebljeni pa so tudi prostori s posebno vrednostjo ali pomembnostjo – takšno je na primer Prepovedano – sosedova zelenica, ki se je sinice

praviloma na daleč izogibajo, saj na njej kraljuje maček Jusuf. Materializirajo se celo abstrakcije: misli in ideje se spremenijo v ladjice, ki jih po luži "spuščata" Rozi in Cafko.

Takšno posebljanje abstrakcij/notranjih stanj je sicer duhovito in z njimi pripoved vsekakor deluje bolj privlačno in zabavno za odrasle bralce, personifikacije kompleksnejših pojavov pa lahko mestoma zamagljijo razumevanje besedila pri najmlajših bralcih. Kljub temu da zgodbo Siničjega dola vodi jasna motivacija glavnih likov in da je dogajanje v Dolu pod nadzorom Ta glavne, pa se zdi, da je siničji svet mestoma zapisan logiki *nonsensa*. Ta je najbolj izrazita v poglavju o tekmovanju v počenosti ob polnolunjenju, razbiramo pa jih lahko tudi v logiki siničjega sveta in nekaterih besednih igrah. Prismuknjenosti siničjega početja odgovarja tudi besedni slog. Besedilo preplavljajo duhovite tvorjenke (grozibilno, hudogledi, žnodra, saprabolt, polnolunjenje) in pogovorni žargon (utrgan, bedno, mega, superca...). Jedrnatost in dialoška naravnost posameznih epizod ter njihova tematska samostojnost omogočata branje po poglavjih.

Delo odpira številne teme, ki se večinoma dotikajo medsebojnih odnosov in bodo še posebej blizu mlajšim. Dinamiko med pernatimi prebivalci Siničjega dola, še posebej med Rozi in Cafkom, krojijo občutki zaljubljenosti, hrepenenja, užaljenosti, ljubosumja, drugačnosti, tujosti, želje po priljubljenosti in pripadnosti. V ospredje potegavščin stopa njuno brezpogojno prijateljstvo, zmožnost sprejemanja, razumevanja in sočutja. Ptičja prijatelja sta na meji mladostnega uporništva in otroške igrivosti: resnost njunih "mini" uporniških bitk pogosto zasenči iskreno veselje do igre: jadranje na jesenskih listih pozno v noč, eksperimentalno drsanje, spuščanje ladjic in ogledovanje zvezd s prijatelji...

Kljub temu da je sodobni resnični svet v pripovedi nakazan le v redkih podrobnostih (npr. z omembo čolnarja Pepeta, ki obrezuje drevje), pa se težave iz človeškega sveta odslikavajo tudi v svetu ptic. Boj za "nepremičnine", sosedske razprtije, plačilna (ne)sorazmerja in plačilna nedisciplina so motivi, ki razdirajo tudi siničjo skupnost.

Črno-bele ilustracije Nine Mrdenović odlično ujamejo duha nagajivosti siničjega sveta. Še več: zdi se, da prav črno-bela tehnika lahko ponotranji vse možne odtenke prismuknjenosti, ki veje iz besedila. Ilustracije so humorne in sodobne, stilsko bodo bralce zagotovo prepričale, saj je ilustratorica like iz zgodb močno približala estetiki sodobnih mladostnikov. To je najbolj razvidno iz siničje "mode", pa tudi iz karakterizacije posameznih likov. S tem je sinice v njihovih podobah močno personalizirala in antropomorfizirala. Personifikacije duševnih stanj in abstrakcij so za

ilustratorja lahko trd oreh. Tokrat je ilustratorki uspelo prikupno izrisati kar nekaj nematerialnih pojavov, tako da si bralci lahko med branjem поблиže ogledajo, kakšni so videti Pomežik, Kihec, Panika in Želja!

Čivknjeno od začetka do konca vabi k prijetnemu večernemu branju z otroki, saj so poglavja odlično odmerjena in obenem dovolj razburljiva, da obdržijo pozornost in zanimanje bralca.